

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА НАДЗОР НАД ОБАВЉАЊЕМ ДЕЛАТНОСТИ ОСИГУРАЊА
ОДЕЉЕЊЕ ЗА НАДЗОР НАД ДЕЛАТНОШЋУ
ДОБРОВОЉНИХ ПЕНЗИЈСКИХ ФОНДОВА

**СЕКТОР ДОБРОВОЉНИХ ПЕНЗИЈСКИХ
ФОНДОВА У СРБИЈИ**

Извештај за треће тромесечје 2016. године

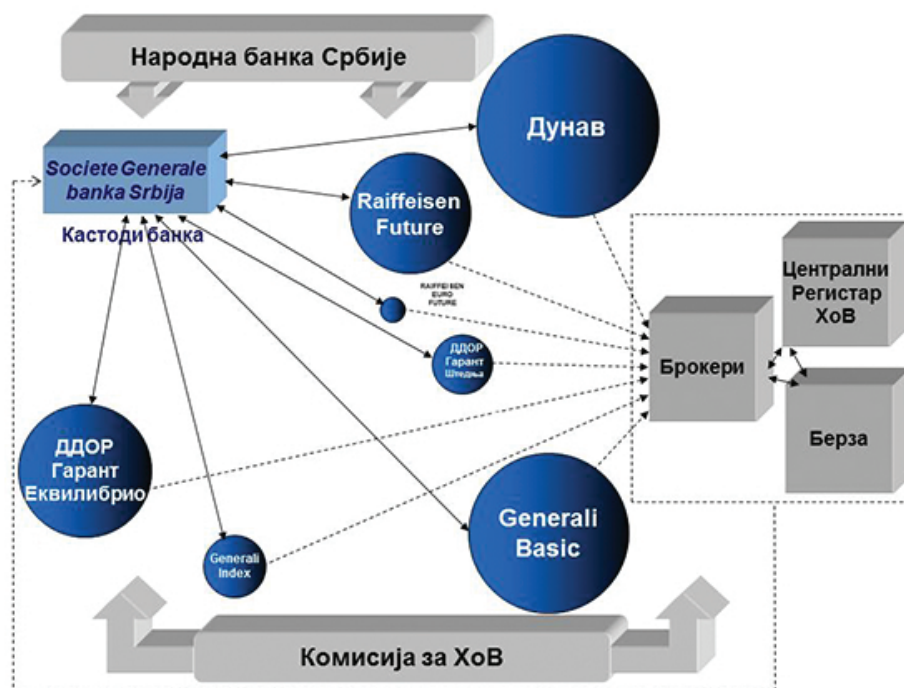
Садржај:

1. Учесници на тржишту добровољних пензијских фондова	4
2. Нето имовина добровољних пензијских фондова	5
3. Структура имовине добровољних пензијских фондова.....	6
4. Принос од улагања	7
5. Накнаде друштава за управљање	11
6. Обим трговања хартијама од вредности.....	11
7. Трансакциони трошкови	12
8. Број и структура корисника	13
9. Уплате, исплате и пренос средстава.....	15

1. Учесници на тржишту добровољних пензијских фондова

На тржишту добровољних пензијских фондова на крају трећег тромесечја 2016. године пословала су четири друштва за управљање која су управљала имовином седам добровољних пензијских фондова, једна кастоди банка и пет банака посредника¹.

Слика: Учесници на тржишту добровољних пензијских фондова

На крају трећег тромесечја 2016. године, у друштвима за управљање било је запослено 119 лица. Број запослених је смањен за пет у односу на претходно тромесечје.

Народна банка Србије, на основу положеног стручног испита и испуњених осталих потребних услова, издаје дозволу за обављање послова информисања о пословању добровољних пензијских фондова. До краја трећег тромесечја 2016. године издато је укупно 684 дозволе за обављање послова агента продаје.

Друштва за управљање и банке посредници ангажују агенте продаје. На крају трећег тромесечја 2016. године друштва за управљање ангажовала су 84 лица, а банке посредници 399 лица.

¹ Raiffeisen banka a.d. Beograd, Societe Generale banka Srbija a.d. Beograd, NLB banka a.d. Beograd, Addiko Bank a.d. Beograd и Sberbank a.d. Beograd

2. Нето имовина добровољних пензијских фондова

Нето имовина фондова на крају трећег тромесечја 2016. године износила је 31,6 милијарди динара. У трећем тромесечју нето имовина је порасла за 2,8%. На промену вредности нето имовине утичу нето уплате²

На крају трећег тромесечја 2016. године нето имовина износила је 31,6 милијарди динара.

средстава у фондове, исплате средстава из фондова и добит коју фондови остварују од улагања. У трећем тромесечју 2016. године укупне уплате износиле су 701,3 милиона динара, чланови су повукли 323,4 милиона динара, док је добит од улагања износила 507,8 милиона динара.

Нето имовина у сектору на крају периода

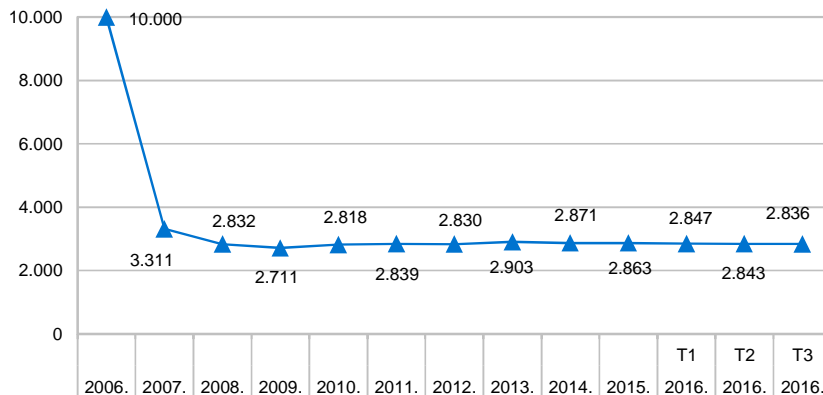
(у млрд. RSD)

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.		
									T1	T2	T3
3,1	4,6	7,2	9,9	12,5	16,0	19,7	23,6	28,9	29,6	30,7	31,6

Извор: Народна банка Србије.

Концентрација у сектору на крају периода

(Herfindahl–Hirschman Index)

Извор: Народна банка Србије

² Нето уплате су укупне уплате умањене за накнаду приликом уплате.

Тржишна концентрација у сектору³ на крају трећег тромесечја 2016. године, мерена Херфиндал–Хиршмановим индексом, износила је 2.836 поена, што указује на високу концентрацију на тржишту добровољних пензијских фондова.

Уколико се фондови класификују по групама према висини нето имовине фонда у односу на висину нето имовине сектора, у групама „велики“ и „средњи“ налазе се по два фонда, који заједно остварују тржишно учешће од 96%, док највећи фонд има удео од око 41%.

Број фондова у групама подељеним према тржишном учешћу (у јединицама)

Учешће у нето имовини (у %)	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.		
										T1	T2	T3
Велики (20 и више)	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2
Средњи (5 - 19,99)	-	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Мали (0 - 4,99)	4	6	5	4	5	5	2	2	3	3	3	3

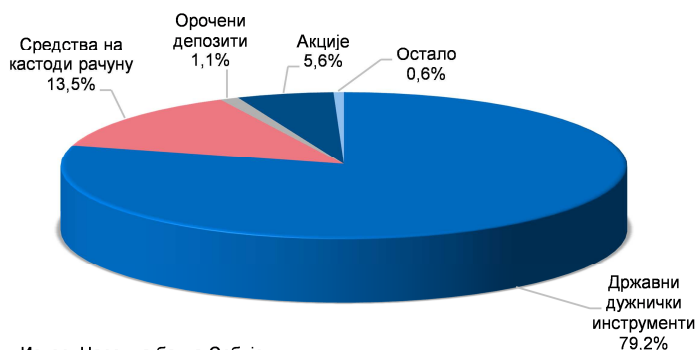
Извор: Народна банка Србије.

3. Структура имовине добровољних пензијских фондова

На крају трећег тромесечја 2016. године структура улагања имовине фондова није знатније измењена. Највећи удео имале су државне обвезнице које су чиниле 79,2% укупне имовине. Средства на кастоди рачунима и орочени депозити банака чинили су 14,6%, а акције 5,6% укупне имовине фондова. Улагање у непокретности, инвестиционе јединице отворених инвестиционих фондова и потраживања чине класу остало која је износила 0,6%.

Највише средстава уложено је у државне дужничке инструменте – 79,2%.

Структура укупне имовине фондова

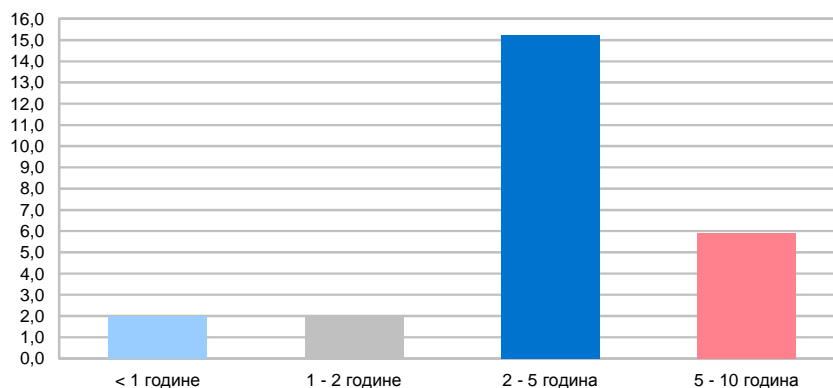
Извор: Народна банка Србије.

³ Посматрано према учешћу у укупној нето имовини.

На крају трећег тромесечја 2016. године 7,9% државних дужничких инструмената имало је рок доспећа до годину дана, 7,8% од једне до две године, 60,7% од две до пет година, и 23,6% од пет до десет година.

Просечна рочност средстава⁴ уложених у државне дужничке инструменте је 4 године.

Рочна структура улагања у државне дужничке инструменте
(у млрд. RSD)

Извор: Народна банка Србије.

У домаћој валути, на крају трећег тромесечја 2016. године, налазило се 87,6% укупне имовине, а у страниј валути 12,4% укупне имовине (у еврима).

4. Принос од улагања

На крају трећег тромесечја 2016. године *FONDex*⁵ је достигао вредност од 2.535,49⁶. Пораст *FONDex*-а представља пондерисани просек приноса свих фондова, и у трећем тромесечју 2016. године износио је 1,7%, а за последњих годину дана 13,6%. Принос *FONDex*-а од почетка пословања⁷ износио је 9,9%.

Имајући у виду структуру улагања имовине фонда, на принос утичу: промена криве приноса на државне дужничке инструменте⁸, промена вредности акција, висина референтне каматне стопе, висине каматних стопа банака и промене курса динара у односу на евро.

⁴ Рочност инструмената пондерисана њиховим уделом у укупним улагањима у државне дужничке инструменте.

⁵ *FONDex* је индекс који представља кретање вредности инвестиционих јединица свих добровољних пензијских фондова на тржишту.

⁶ На дан када је први добровољни пензијски фонд почео с радом, 15. новембра 2006. године, почетна вредност *FONDex*-а износила је 1.000.

⁷ Годишња стопа.

⁸ Пад каматне стопе утиче на раст цене дужничких инструмената и обрнуто. Цене инструмената дуже рочности осетљивије су на промене каматних стопа.

На примарном тржишту дужничких државних инструмената (резорских записа и обвезница трезора) у односу на друго тромесечје 2016. године смањен је обим емисија, док су дисконтне стопе бележиле пад.

Укупна тржишна вредност емисија дугорочних државних инструмената деноминираних у динарима у трећем тромесечју 2016. године износила је 55,7 милијарди динара. Највише је емитовано седмогодишњих (28 милијарди динара), трогодишњих (17,2 милијарде динара) и једногодишњих (9,8 милијарди динара) хартија од вредности.

Извршне стопе динарских инструмената у овом тромесечју су ниже него у претходном.

Тржишна вредност емитованих динарских државних дужничких инструмената, по рочности
(у млрд. RSD)

Рок доспећа	Т3 2015.	Т4 2015.	Т12016.	Т2 2016.	Т3 2016.
3м	5,8	5,7	3,6	-	-
6м	2,6	5,8	2,8	-	0,7
12м	17,0	24,1	17,2	11,2	9,8
18м	-	-	-	-	-
24м	19,3	28,1	28,0	10,5	-
36м	26,2	-	31,6	28,1	17,2
60м	-	14,9	-	-	-
84м	-	-	-	-	28,0
120м	-	-	-	0,1	-
Укупно	70,9	78,7	83,2	49,9	55,7

Извор: Министарство финансија.

Извршне стопе емитованих динарских државних дужничких инструмената, по рочности

Рок доспећа	Т3 2015.	Т4 2015.	Т12016.	Т2 2016.	Т3 2016.
3м	4,4%	2,9%	2,8%	-	-
6м	4,6%	3,3%	3,3%	-	2,7%
12м	5,0%	4,1%	4,0%	4,0%	3,6%
18м	-	-	-	-	-
24м	6,8%	5,0%	5,0%	4,3%	-
36м	6,6%	-	6,0%	5,4%	5,0%
60м	-	6,5%	-	-	-
84м	-	-	-	-	6,0%
120м	-	-	-	4,2%	-

Извор: Министарство финансија.

У трећем тромесечју 2016. године, евроденоминирани државни дужнички инструменти емитовани су у укупној вредности од 170,7 милиона евра, и то: петогодишњи (98,2 милиона евра) са стопом од 2,9%, једногодишњи (49,6 милиона евра) са стопом од 0,8%, двогодишњи (23 милиона евра) са стопом од 1,1%. У односу на претходно тромесечје каматне стопе бележе постепен пад.

Тржишна вредност емитованих евроденоминираних државних дужничких инструмената, по рочности
(у млн EUR)

Рок доспећа	T2 2015.	T3 2015.	T4 2015.	T12016.	T2 2016.	T3 2016.
12м	116,3	30,5	35,7	98,4	123,9	49,6
24м	50,1	91,2	96,8	119,7	108,3	23,0
36м	41,4	33,3	22,5	144,3	148,7	-
60м	-	-	47,8	71,8	-	98,2
84м	-	-	-	-	-	-
120м	-	70,7	21,9	-	-	-
Укупно	207,9	225,6	224,8	434,3	380,8	170,7

Извор: Министарство финансија

Извршне стопе емитованих евроденоминираних државних дужничких инструмената, по рочности

Рок доспећа	T2 2015.	T3 2015.	T4 2015.	T12016.	T2 2016.	T3 2016.
12м	1,6%	1,6%	1,6%	1,1%	0,9%	0,8%
24м	2,9%	2,2%	1,8%	1,8%	1,2%	1,1%
36м	3,9%	3,9%	3,5%	3,3%	2,6%	-
60м	-	-	4,0%	3,5%	-	2,9%
84м	-	-	-	-	-	-
120м	-	4,5%	4,4%	-	-	-

Извор: Министарство финансија.

На Београдској берзи је током трећег тромесечја 2016. године забележен раст цена акција од 5,2%, мерено индексом *BELEX15*⁹ (вредност индекса на крају септембра била је 636,3). Кретање индекса за последњих годину дана забележило је раст од 1,3%.

Референтна каматна стопа на крају септембра 2016. године износила је 4%. Ниво каматних стопа које фондови остварују на средства у динарима на касходи рачунима прати кретање референтне каматне стопе.

У трећем тромесечју 2016. године динар је апресирао у односу на евро, тако да је на крају овог тромесечја вредност динара већа за око 0,02% у односу на крај

⁹ Од укупног улагања фондова у акције, највећи део односи се на акције које се налазе у корпи *BELEX15*, тако да овај индекс представља добар „бенчмарк“ за акцијски део портфолија фондова.

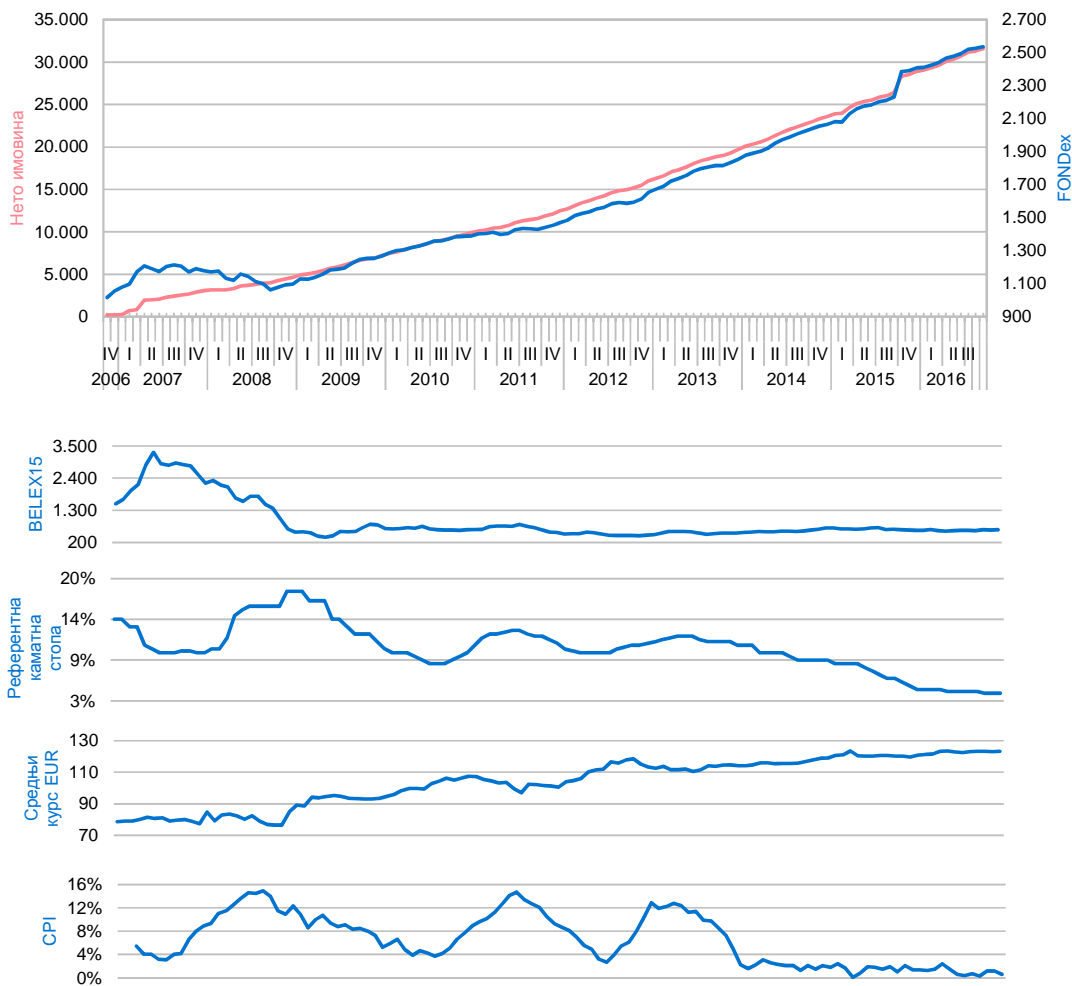

претходног тромесечја. У истом периоду, вредност динара је у односу на амерички долар већа за око 1,1%.

Стопе раста цена у јулу, августу и септембру биле су -0,1%, 0,9%, односно -0,6%, респективно. Потрошачке цене у септембру 2016. године, у поређењу са истим месецом претходне године, повећане су за 0,6%.¹⁰

Кретање вредности нето имовине, FONDEX-а и кључних показатеља од почетка пословања ДПФ

(у млн RSD, јединицама, односно у %)

Извор: Народна банка Србије, Београдска берза, Републички завод за статистику.

¹⁰ Извор: Републички завод за статистику

5. Накнаде друштава за управљање

Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима прописује максималне процентуалне износе накнада које друштва за управљање могу да наплате члановима фонда. Накнаде друштва састоје се од накнаде приликом уплате доприноса и накнаде за управљање фондом.

Накнада приликом уплате не може бити већа од 3% од износа уплате и накнада за управљање не може бити већа од 2% од обрачунске нето вредности имовине. Накнада за пренос рачуна може бити наплаћена само у висини стварних трошкова преноса.

Усвајањем измена закона, почетком маја 2011. године, измењене су и накнаде које друштва наплаћују, а које ће се примењивати када нето имовина свих фондова достигне 0,75% БДП-а. Предвиђено је да максимална накнада за управљање буде 1,25% годишње од обрачунске нето вредности имовине¹¹, док висина накнаде приликом уплате неће бити законски ограничена. Тренутно је нето имовина на нивоу од око 0,76%¹² БДП-а.

Накнаде су један од параметара које члан треба да има у виду приликом избора фонда, али их не треба посматрати изоловано. Висина накнаде зависи и од инвестиционе политике, односно активности инвестирања. По правилу, активнији фондови, намењени млађим особама које ће доприносе уплаћивати у дужем временском периоду, у већем проценту инвестирају у сложеније инструменте, преузимају већи ниво ризика и од таквих фондова се очекује већи принос, због чега имају и веће накнаде. С друге стране, фонд који инвестира пасивно и у сигурније финансијске инструменте требало би да има и мање накнаде. Инвестициону политику фонда, тј. планирано улагање средстава чланова фонда, очекивани принос фонда и ниво ризика који фонд (односно члан) преузима, као и накнаде које друштва наплаћују, треба посматрати заједно при доношењу одлуке о избору фонда.

Од почетка пословања друштва у највећој мери наплаћују накнаду за управљање у износу од 2%, док се накнада приликом уплате смањивала и у трећем тромесечју 2016. године износила је 1,89%. Однос две накнаде променио се од почетка пословања друштава, када је износ накнаде приликом уплате био већи. На крају трећег тромесечја 2016. године накнада за управљање чини око 92% укупно наплаћених накнада. Оваква промена односа две накнаде настала је као последица раста нето вредности имовине фондова и све веће основе на коју

Накнаде за управљање биће ограничене на 1,25% након што нето вредност имовине на основу годишњих финансијских извештаја свих фондова достигне 0,75% БДП-а.

¹¹ Члан 23. став 2. тачка 2. Закона о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник РС“, бр. 85/2005 и 31/2011).

¹² Извор БДП: База података републичког завода за статистику – Квартални бруто домаћи производ у текућим ценама, недесезонирани подаци.

се наплаћује накнада за управљање. Накнада приликом уплате, иако видљива на првом кораку, тј. приликом уплате средстава у фонд, није и највећи трошак за члана. То је трошак који члан плаћа само једном, као врсту улазне накнаде.

Накнада за управљање се обрачунава свакодневно на вредност нето имовине фонда и садржана је директно у вредности инвестиционе јединице, тако да обрачуната и објављена вредност инвестиционе јединице јесте вредност након одбитка накнаде за управљање фондом.

У трећем тромесечју 2016. године накнада за управљање износила је 157 милиона динара. У последњих годину дана накнада за управљање износила је 593,7 милиона динара, док је у истом периоду остварена добит од 3,6 милијарди динара. С даљим растом нето имовине, али и јачањем конкуренције између фондова, може се очекивати постепено смањивање накнаде за управљање.

Износ наплаћених накнада друштва за управљање

(у млн RSD)

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.		
										T1	T2	T3
Накнада приликом уплате	42,9	56,9	54,9	59,4	57,9	60,1	58,7	55,4	53,0	13,6	14,2	13,9
Накнада за управљање	37,8	73,5	117,3	170,7	220,0	284,1	357,8	432,8	514,9	145,4	150,2	157,0

Извор: Народна банка Србије.

6. Обим трговања хартијама од вредности

Обим промета добровољних пензијских фондова у трећем тромесечју 2016. године износио је 4 милијарде динара.

Учешће добровољних пензијских фондова у промету на Београдској берзи на крају овог тромесечја износило је око 8%.

Трговање добровољних пензијских фондова хартијама од вредности

(у млрд. RSD)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016		
									T1	T2	T3
Обим промета ХоВ	1,7	13,1	14,9	19,3	13,2	12,9	21,2	14,5	16	2,3	4,0
Куповина	1,8	8,1	8,1	10,6	7,1	9,0	12,1	7,9	1,1	0,8	2,5
Београдска берза	0,8	0,4	1,3	0,7	0,3	0,4	0,5	0,9	0,4	0,3	0,1
Ванберзанско трговање	0,3	0,4	0,3	1,3	0,1	0,7	0,9	1,8	0,6	0,1	0,1
Аукције државних ХоВ	0,0	7,3	6,5	8,6	6,7	7,9	10,7	5,2	0,1	0,4	2,3
Продаја	0,4	0,4	0,8	3,8	4,2	2,0	5,4	3,6	0,2	0,7	0,6
Београдска берза	0,1	0,1	0,6	0,4	0,3	0,6	0,3	0,5	0,2	0,2	0,6
Ванберзанско трговање	0,3	0,3	0,2	3,4	3,9	1,4	5,0	3,2	0,0	0,6	0,0
Доспеће	0,2	4,6	6,1	4,9	2,0	2,0	3,7	2,9	0,3	0,7	0,9
Однос куповине према продаји и доспећу	2,4	1,6	1,2	1,2	1,1	2,3	1,3	1,2	2,1	0,5	1,7
Учешће укупном промету на Београдској берзи (у %)	1,2%	1,1%	8,0%	3,8%	2,6%	3,4%	4,1%	6,1%	9,5%	3,3%	7,8%

Извор: Народна банка Србије, Београдска берза.

7. Трансакциони трошкови

Трошкови настали у вези с куповином, продајом и преносом хартија од вредности (накнаде централног регистра, берзанске накнаде, пореске обавезе) и трошкови текућег одржавања непокретности у које је уложена имовина фонда наплаћују се из имовине фонда. Остали трошкови наплаћују се из имовине друштва за управљање.

Највећи удео у трансакционим трошковима, који се наплаћују из имовине фонда, имају накнаде централног регистра, док су од трошкова које друштва за управљање плаћају из својих средстава најзначајнији трошкови кастоди банке.

Износ трансакционих трошкова (у млн RSD)

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.		
										T1	T2	T3
Укупно	10,0	5,3	7,4	9,5	7,0	4,7	6,0	6,2	5,6	15	2,5	1,3
Брокерске накнаде	4,5	2,2	3,8	4,5	2,9	2,0	2,5	2,0	1,3	0,5	0,8	0,2
Накнаде кастоди банке	1,8	1,5	2,0	2,4	2,2	1,5	1,9	2,0	2,0	0,5	0,5	0,4
Берзанске накнаде	1,6	0,8	0,4	1,1	0,8	0,3	0,6	0,6	0,8	0,2	0,3	0,1
Накнаде централног регистра	1,0	0,6	1,2	1,5	1,1	0,9	0,9	1,6	1,6	0,3	0,8	0,5
Остали трошкови	1,1	0,2	-	-	-	-	0,1	0,0	-	-	-	-

Извор: Народна банка Србије.

8. Број и структура корисника

На крају трећег тромесечја 2016. године, у фази акумулације¹³ налази се 182.241 корисник¹⁴. Они имају 248.108 склопљених уговора о чланству¹⁵ у добровољним пензијским фондовима.

Учешће корисника услуга пензијских фондова у укупном броју запослених износи 9,4%¹⁶.

Број уговора и број корисника (у хиљадама)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016		
										T1	T2	T3
Број уговора	158,5	201,6	215,7	220,4	234,4	240,4	244,5	252,1	258,1	252,4	251,9	248,1
Број корисника	-	156,0	165,2	166,8	174,9	179,8	183,5	188,0	190,5	185,8	185,6	182,2
Удео активних корисника у укупном броју (у %)	-	41,6%	36,0%	43,9%	35,1%	30,5%	30,3%	31,3%	25,3%	26,5%	25,2%	27,7%

Извор: Народна банка Србије

¹³ Чланство у фонду дели се на две фазе – фазу акумулације (период у коме се уплаћују средства) и фазу повлачења средстава (период када члан повлачи акумулирана средства).

¹⁴ Број корисника је број особа које су чланови добровољног пензијског фонда (или фондова). Овај број је мањи од броја уговора о чланству, с обзиром на то да знатан број корисника има више од једног склопљеног уговора о чланству у истом или у различитим фондовима.

¹⁵ Број уговора о чланству је збир броја индивидуалних уговора о чланству и броја чланова свих пензијских планова.

¹⁶ Извор броја запослених лица: Народна банка Србије.

Структура корисника по динамици уплате
(у јединицама и у %)

Корисници који су имали уплату	Период	Број корисника	Удео (%)
	1 месец	50.415	28%
3 месеца	54.271	30%	
6 месеци	56.486	31%	
12 месеци	60.571	33%	
Од учлањења (1)	162.322	89%	
Без средстава на рачунима (2)	19.919	11%	
Укупно (1+2)	182.241		

Извор: Народна банка Србије.

Износ акумулираних средстава зависи од висине уплата, приноса које остварују фондови, висине накнада и дужине периода акумулације средстава, тако да се са повећањем износа доприноса и периода акумулације средстава, уз приносе које фондови остварују, повећава и износ просечних средстава на индивидуалним рачунима чланова. Просечан износ акумулираних средстава на рачунима чланова који су до сада најмање једном уплатили допринос износио је нешто више од 194 хиљаде динара и у сталном је порасту.

На крају трећег тромесечја 2016. године број корисника који су чланови два или више фондова износио је 38.316 или 21% од укупног броја.

Просечан износ акумулираних средстава на крају периода
(у хиљадама RSD)

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.		
									T1	T2	T3
-	34,6	52,2	70,5	84,5	105,3	127,3	148,3	179,4	183,4	190,2	194,6

Извор: Народна банка Србије.

У трећем тромесечју 2016. године структура корисника по полу и износу њихових средстава није се значајно променила у односу на претходне периоде. У већини су мушкарци, који у укупном броју корисника учествују са око 60%.

Број корисника по броју фондова у којима су чланови
(у јединицама)

Број фондова	Број корисника
1	143.925
2	30.185
3	7.998
4	123
5	6
6	3
7	1
Укупно	182.241

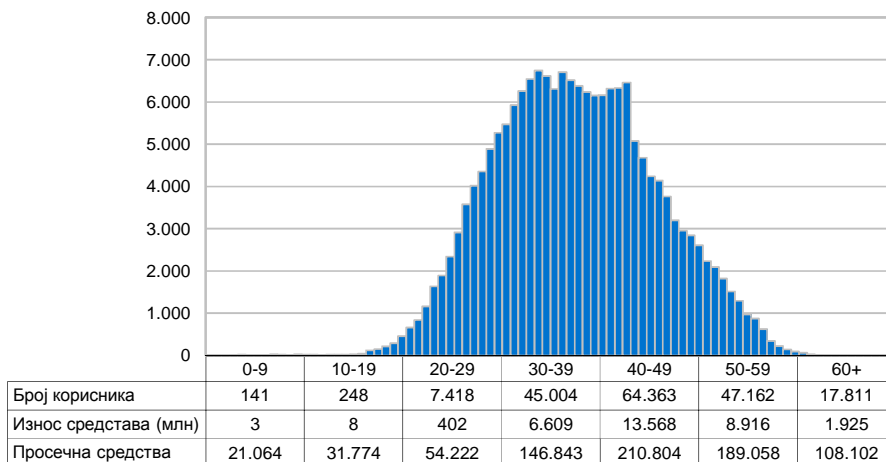
Извор: Народна банка Србије.

Број корисника по броју закључених уговора о чланству
(у јединицама)

Број уговора	Број корисника
1	132.511
2	37.559
3	9.247
4	2.173
5	539
6	157
7	41
8	5
9	8
10	1
Укупно	182.241

Извор: Народна банка Србије.

Расподела корисника и акумулираних средстава по годинама живота
(у јединицама, односно у RSD)

Извор: Народна банка Србије.

Просечна старост корисника добровољних пензијских фондова на крају трећег тромесечја 2016. године износи око 45 година, а највише је корисника старости од 30 до 50 година, око 60%. Оваква структура корисника је стална и не мења се од почетка рада фондова. Исто тако, проценат корисника који су старији од 53 године сличан је као у претходним годинама и износи 25%.

9. Уплате, исплате и пренос средстава

У трећем тромесечју 2016. године, од укупних уплата 34% односи се на индивидуалне уплате, 34% на уплате послодаваца који као обвезници уплате својим запосленима уплаћују доприносе у пензијски фонд, док се 32% односи на уплате преко пензијских планова. Током последњих седам година, укупне уплате средстава у добровољне пензијске фондове су у великој мери стабилне.

У трећем тромесечју 2016. године нето уплате износиле су 687,4 милиона динара.

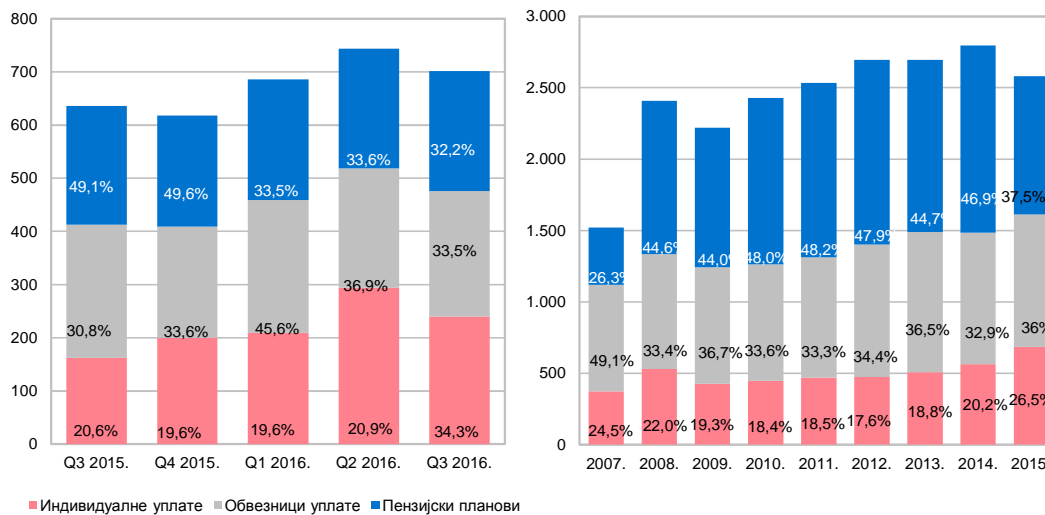
Укупне уплате доприноса у фондове

(у млрд. RSD)

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.		
									T1	T2	T3
1,50	2,25	2,22	2,43	2,53	2,70	2,70	2,80	2,58	0,66	0,74	0,70

Извор: Народна банка Србије.

Обим и структура укупних уплата доприноса (у млн RSD, односно у %)

Извор: Народна банка Србије

Иако постоји могућност индивидуалних уплата доприноса, највећи број уплата врши се преко послодаваца који својим запосленима уплаћују средства у фонд, чиме показују висок степен одговорности према запосленима. Велики потенцијал за даљи раст броја чланова пензијских фондова је управо у компанијама с великим бројем запослених. На овај начин запослени, односно послодавци, могу остварити уштеде, обзиром да се уплата пензијског доприноса у добровољне пензијске фондове из средстава послодавца ослобађа плаћања пореза на доходак грађана и доприноса за обавезно социјално осигурање до износа од 5.501¹⁷ динар по запосленом месечно, као и да се уплате у истом износу које послодавац врши путем административне забране, обуставом и плаћањем из зараде запосленог, ослобађају плаћања пореза. Наведене олакшице представљају додатни вид стимулације за запослене и послодавце да један део издвајања за зараде усмере ка штедњи у добровољним пензијским фондовима.

Исплате средстава највећим делом врше се једнократно. С обзиром на то да повлачење средстава врше чланови који испуњавају услове, а нису дуго у фонду, акумулирана сума на њиховим рачунима је релативно мала, те је овакав начин исплате и очекиван, иако он не одговара природи добровољних пензијских фондова која претпоставља коришћење акумулираних средстава у дужем временском периоду. Са повећањем периода акумулације средстава и суме средстава на рачунима, може се очекивати повећање удела програмираних исплата и других начина повлачења.

¹⁷ На основу одлуке Владе Републике Србије, једном годишње се врши усклађивање овог износа са висином инфлације у претходној години

Укупне исплате средстава члановима фондова
(у млн RSD)

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.		
									T1	T2	T3
14,4	384,6	448,5	458,1	517,6	751,7	945,2	1213,4	1226,2	288,8	302,3	323,4

Извор: Народна банка Србије

Исплате средстава из фондова се повећавају из године у годину. Оваква појава нормална је последица развоја система, јер ће се с повећањем доприноса и нето имовине, као и са повећањем броја година функционисања система добровољних пензијских фондова повећавати и висина исплата посматрано у апсолутним износима.

У трећем тромесечју 2016. године, укупне исплате корисницима износиле су 323,4 милиона динара.

Трансфери представљају пренос средстава из једног фонда у други. Члан фонда може пренети део или сва средства, при чему плаћа само стварне трошкове преноса.

У трећем тромесечју 2016. године трансфери су износили 86,2 милиона динара.

Укупни трансфери између фондова
(у млн RSD)

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.		
									T1	T2	T3
19,5	235,1	141,5	216,1	165,9	72,3	137,17	126,3	219,7	60,3	58,1	86,2

Извор: Народна банка Србије.